

dat; dewijl zij nu buiten staat was hare kamer te verlaten, de uren haar soms zeer lang toeschonen. „En,” zeide zij met een glimlach, die moest strekken om het mij aangenaam te maken, of mij aan te moedigen, „wij behoeven ook niet altijd te twisten, en dewijl er toch altijd wel een onderwerp is, waarover wij het eens zijn, zoo kunnen wij ten minste daarover spreken.” Ik bezocht jufvrouw B. telkens weder, want ik mogt niet terugblijven uit een huis, waar mij aldus een weg om misschien nog nuttig te kunnen zijn was geopend geworden. Maar leze bezoeken behoorden onder de moeilijkste en pijnlijkste, die ik ooit aan zieken of stervenden gebragt heb. De zieke was wel is waar altijd even vriendelijk, maar het was juist die vriendelijkheid, welke de zaak nog moeilijker maakte. Vast besloten zijnde, om haar grond van hoop op aanneming bij God niet op te geven; zeer voldaan dat hare eigene werken voldoende waren geweest voor haar behoud, en dat het werk van Christus maar alleen noodig was om het gebouw te voltoojen, dat zij zelve had opgetrokken; overtuigd dat nimmer van haar geëischt kon worden, dat zij het Evangelie aan zou nemen, zoo als dit geschieden moest door de ellendigste en meest verlorene zondaars, wederstond zij al mijne pogingen om haar dit Evangelie nader te verklaren. „Alles behalve dat, mijnheer Townley, alles behalve dat,” zeide zij herhaaldelijk, en hield den vinger ter waarschuwing in de hoogte, wanneer ik de grenzen overschreed, die zij mij had aangewezen. „Over alles, behalve over dit, want hierin zullen wij toch nimmer eenstemmig denken.” En zij kon niet tot overtuiging gebragt worden; de eenvoudigste verklaringen van den bijbel, de woorden van Christus zelve, de voorbeelden van hen, die tot Hem kwamen, vooral dat van den jongeling, die (zoo als hij zeide) al de geboden van zijne jeugd af gehouden had, maar die teruggehouden werd van eene geheele overgave aan Jezus; en de waarschuwing van den Zaligmaker, dat zij die rijk zijn en vele goederen bezitten, en aan niets gebrek hebben, die niet weten dat zij ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind en naakt zijn; al die dingen voerde ik van tijd tot tijd aan, wanneer ik het maar eenigzins geschikt oordeelde; alles met hetzelfde gevolg, of liever met in het geheel geen gevolg, behalve dat van den opgeheven vinger en den waarschuwendden glimlach met de woorden: „Alles behalve dat, mijnheer Townley; alles behalve dat!”

Hier hield de predikant met zijn verhaal op, waarop de vraag gedaan werd: „En bleef het aldus tot het einde toe?”

„Ik kan het niet zeggen,” was het antwoord, „ik was slechts voor een bepaalden tijd op die plaats, en ik verliet haar vóórdat het einde dáár was. Bij het laatste bezoek, dat ik aan de stervende dame bragt, sprak ik met meer stoutmoedigheid, beslistheid en ernst dan ik nog ooit te voren gedaan had; en ik dacht dat zij er wel door getroffen werd. Zij schreide toen ik haar vaarwel zeide, en dankte mij voor mijne getrouwheid, maar welke de uitwerkselen er van geweest zijn, heb ik nimmer te weten kunnen komen. Eenige weken later vernam ik de tijding van haren dood. Maar,” voegde de heer Townley er bij, „ik heb nimmer beter dan toen en daarna de woorden van den apostel Paulus betreffende zijne eigene tijdgenooten begrepen, als hij daar zegt: „Want alzoo zij de regtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene gerechtigheid zoeken op te rigten, zoo zijn zij der regtvaardigheid Gods niet onderworpen.” Alsmede de verklaring van den Heer Jezus Christus, dat Hij niet gekomen is om te roepen regtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.”

Het was met gevoelens van meer dan gewonen ernst, dat vóór het eindigen onzer bijeenkomst de volgende verzen gezongen werden:

Hoe ijdel is der menschen hoop,
Gebouwd op eigne werken,
Niets stuit hen in dien dwazen loop,
Die hen toch nooit kan sterken.

Bevekt en schuldig is hun hart,
En zondig al hun daden,
De wet van God geeft hun slechts smart,
Verkeerd zijn al hun paden.

Hoe goed is uw genade, Heer!
Als wij op U vertrouwen,
Doe ons gelooven in uw leer
En op uw woord slechts bouwen.

FRANCISCUS JUNIUS.

De gedachtenis des regtvaardigen zal tot zegening zijn. Spr. 10: 7a.

Franciscus Junius, of zoo als hij eigenlijk heette, François du Jon, een der negen kinderen van een fransch hervormingsgezind edelman, werd den 1sten Mei van het jaar 1545 te Bourges in Frankrijk geboren. Op dertienjarigen leeftijd (1558) studeerde hij in zijne geboortestad de regten, vertrok eenige jaren later naar Lyon, en legde zich daar met ongemeene vlijt op de wetenschappen toe. Hoe zorgvuldig zijne opvoeding ook mogt geweest zijn, de studie der heidensche filosofen en de omgang met een vrijgeest hadden dien ongelukkigen invloed op hem, dat hij een volslagen godloochenaar werd. Het was eene harde beproeving voor den godvruchtigen vader, toen deze zijn zoon met zulke gevoelens, die hij hardnekkig aankleefde, tot zijn huis zag terugkeeren. Maar wat deed de wijze man? Hij gaf hem het Evangelie in handen. Nu, het is de uitwerking die de lezing op den jongeling had, welke hij zelf in de volgende bewoordingen aldus beschrijft: „Ik open dat Nieuwe Testament, mij als van Gods wege aangeboden, en, terwijl mijne gedachten gansch anders gestemd waren, plaatst zich bij den eersten opslag voor mijne oogen dat hoog verhevene Hoofdstuk van den Evangelist en Apostel Johannes: „In den beginne was het Woord, enz.” Ik lees een gedeelte van dat Hoofdstuk, en lezende word ik derwijze getroffen, dat ik op eens de goddelijkheid van het onderwerp en de alle menschelijke overredingskracht te bovengaande majesteit en gezag van de Schrift begin te gevoelen. Mijn ligchaam verstijfde, mijn gemoed verbaasde, en ik was dien geheelen dag als mij zelve onbewust, wie of wat ik was. Gij hebt mijner gedacht, o Heere, mijn God! naar de oneindigheid uwer barmhartigheid. Gij bragt een verloren schaaft tot uwe kudde toe! Van dat oogenblik aan, als God mij zoo krachtdadig door zijnen Geest had aangegrepen, begon ik voor alle andere lektuur en bezigheid steeds onverschilliger te worden, en daarentegen steeds meer en meer te denken aan en vurig bezig te zijn met de dienst van God!”

Van nu af wilde Junius zich geheel aan de dienst zijns Heeren wijden; hij begaf zich naar Genève, om zich aldaar onder de leiding van Calvijn en Beza tot de Evangeliedienst te bekwamen. Hier moest hij zich eene zeer sobere leefwijze getroosten. Vier maanden lang bragt hij dagelijks het uur des middagmaals door met wandelen, lezen, schrijven en bidden; terwijl hij alleen des avonds een paar eijeren en een beker wijn gebruikte. Hierdoor bijna uitgeput, werd hij door zijne vrienden in staat gesteld en zoo goed als gedwongen eene eenigzins ruimer leefwijze aan te nemen. Zoo bleef hij te Genève studeren, totdat hij, nauwelijks twintig jaren oud, in 1563 naar Antwerpen beroepen werd, om aldaar, het was in den tijd der vervolging, de gemeente onder het kruis te bedienen. Gedurende vier jaren was hij in de zuidelijke Nederlanden, die destijds met de noordelijke onder het gezag van keizer Karel stonden, een toonbeeld van Goddelijke genade, ijver en geloofskracht. Terwijl hij onder duizenderlei gevaren het Evangelie ook op andere plaatsen in Brabant en Vlaanderen predikte, werd hij menigwerf opmerkelijk bewaard. Allerwege bespied, ingedaagd, werd er zelfs een prijs op zijn hoofd gezet. Eenmaal kwam de schout hem in het huis zijner inwoning te Antwerpen zoeken, toen hij juist een half uur te voren naar Breda was vertrokken, om de gemeente aldaar te vertroosten. Een andermaal predikte hij juist op het oogenblik dat op de groote markt te Antwerpen eenige zijner ambtsbroeders den vuurdood ondergingen en de vlam door de vensters flikkerde van het huis, waar hij tot de gemeente sprak.

In het jaar 1566 woonde hij in dezelfde stad de eerste algemeene Synode der waalsche en nederduitsche kerken bij, en bragt het zijne er aan toe, dat daarop de nederlandsche Geloofsbelijdenis, die eenige jaren te voren door Guido de Brès was opgesteld, goedgekeurd en aangenomen werd. Dan, hoe veel hij ook mogt bijgedragen hebben tot het verkrijgen der vergunning, die eindelijk aan de prediking des Evangelies onder zekere voorwaarden werd toegestaan, hij mogt als vreemdeling echter daarvan de voorregten niet genieten. Van plaats tot plaats het Evangelie verkondigende, zwierf hij onder duizenderlei gevaren rond; doch de Heer bewaarde hem gedurig op zichtbare wijze.

(Vervolg op blad. 183.)

„Het zou zeer te wenschen zijn," zeide kapitein Wetherley, „dat alle Christenen waren als die dame, waarvan mevrouw Hope vertelde, die namelijk, welke toen zij door middel van eenen geneesheer hare gezondheid teruggekregen had, niet kon rusten totdat zij van hare geneezing had melding gemaakt, en ook op welke wijze zij die verworven had. Wij zeggen en zingen somtijds maar al te dikwijls," voegde hij er bij,

O, dat slechts iedereen verstond,
Den dierbren Heiland dien ik vond.

maar verbergen ons, zoodat zij het niet kunnen doen."

De stoutmoedige en hartelijke toon van zelfveroordeeling, waarop de kapitein sprak, ontlokte aan sommigen onzer een onwillekeurigen glimlach.

„Ik zou toch denken," zeide mevrouw Scott, „dat gij, broeder Karrel, in dit opzigt volstrekt geene zelfbeschuldiging kunt gevoelen."

„En die heb ik toch," zeide hij treurig, „beide van stilzwijgen en van lafhartigheid. Slechts eenige weken geleden werd ik uitgenoodigd tot eene bijeenkomst, die ik liever vermeden zou hebben, indien er mogelijkheid op geweest ware, maar die was er niet. Er waren onderscheidene officieren en een oude vriend, die het mij voorstelden, en die van geene weigering wilden hooren; dus ging ik. Ik kan niet zeggen dat ik er geen genoegen in vond, want dat deed ik wel tot op zekere hoogte. Mijne nieuwe bekenden waren verstandig, en hadden onderscheidene veldtogten bijgewoond, en zij waren gereed genoeg om van hunne ondervindingen te spreken. Ter zelfder tijd kon men echter zeer spoedig bemerken, dat niemand hunner onder den invloed der godsdienst verkeerde. Hunne gesprekken waren daartoe veel te vrij, en somtijds werden er vloeken of verkeerde woorden gehoord, alsof zij er zoo bij behoorden. En ik, bloodaard die ik was, had geen moed, om een enkel woord in het belang van mijnen Zaligmaker te spreken."

„Ik vrees," zeide de heer Townley, „dat wij allen min of meer op deze wijze schuldig zullen bevonden worden, en reden hebben om te klagen, en het zelfverwijt van den dichter tot het onze te maken:

„De wereld haat uw woord, o Heer!
En ach, hoe moet ik mij toch schamen,
Dat ik uw woord en dierbre leer
Niet voor de menschen durf beamen.

„Ja er is geen twijfel aan, dat wij zeer dikwijls schuldig zijn aan die soort van bloohartigheid, en reden hebben om het berouwwol gebed tot het onze te maken: Heer, reken mij deze zonde niet toe."

„Ik veronderstel dat de reden, waarom wij meer geneigd zijn te spreken van de weldaden, die wij van onze medemenschen ondervonden hebben, dan van die welke wij van God zelven ontvingen, daarin te zoeken is, dat wij in het eerste geval meer zeker zijn van het medegevoel onzer toehoorders te zullen verwerven," zeide de heer Tresham.

„Zonder twijfel is dit eene der redenen," hernam de heer Townley, „en eene andere daarvan is, dat die weldaden meer zichtbaar en voelbaar zijn, zelfs voor onszelve, dan de geestelijke, en dus gemakkelijker aan anderen kunnen voorgesteld worden. Ik zeg niet, dat het aldus zijn moet, want ongetwijfeld moest het zoo niet zijn. Maar het gebeurt somtijds, dat zelfs zij, die sedert lang den Zaligmaker gekend hebben, weinig meer dan dit kunnen zeggen: Eén ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie." In plaats van altijd bereid te zijn tot verantwoording aan een iegelijk, die ons rekenschap afeischt van de hope die in ons is, met zachtmoedigheid en vreeze."

„Daar zijn er toch geweest," zeide mevrouw Scott, „die getuigenis hebben gegeven van de genade Gods, te midden van veel tegenstand en strijd."

Op den volgenden Zondag-avond deed mijne vriendin ons het verhaal, dat in het volgende hoofdstuk zal gevonden worden.

FRANCISCUS JUNIUS.

(Vervolg van bladz. 179).

Eens stonden zijne vervolgers hem aan den oever af te wachten ter plaatse waar hij aanlanden moest, om zich van daar naar de plaats te begeven, die den Hervormden buiten de stad Gend voor hunne godsdienstoefening was toegestaan. Van het gevaar verwittigd, vermaande hij zijne reis-

genooten zich niet over hem te bekommeren, en bij het aan land stappen vooral niet naar hem om te zien. Onverswaard treedt hij met zijne geloofsgenooten het schip uit, en stapt even onverschrokken tusschen de hellebaardiers henen door, groot beleefdelijk den bevelvoerende officier, die juist op dat oogenblik in bukkende houding op zijn paard zit om nauwkeurig toe te zien, of de bedoelde persoon ook in de schuit mogt zijn, en hem nu onbemerkt laat voorbijgaan. — Even onverschrokken betoonde hij zich, toen hij, op verzoek der hervormde gemeente te Brugge, om haar van zijnen raad te dienen, zich derwaarts begaf, niettegenstaande er daags te voren een plakkaat afgelezen was, waarbij men een prijs van achthonderd gulden op hem stelde, hetzij hij levend of dood werd uitgeleverd. Ook daar ontquam hij zijnen vervolgers, even als later in Luik, alwaar hij met grooten zegen het Evangelie predikte. En toch, wie zou het denken? diezelfde man, die geen galg of brandstapel om des Evangelies wille ontzag, was van nature zoo bedeesd, dat hij naar zijn eigen getuigenis, naauwelijks zonder schaamrood te worden zelfs aan zijne huisvrouw de meest eenvoudige dingen kon mededeelen, of aan zijne dienstboden een bevel geven. Zoo wist de Heer in de zwakheid ook van dezen zijnen dienstknecht zijne kracht te verheerlijken (2 Kor. 12 : 9)!

Door de toenemende vervolging in 1567 verpligt het land te ruimen, keerde hij spoedig daarna in 1568 als veldprediker bij Willem I, prins van Oranje, weder naar ons land terug. Later begaf hij zich andermaal naar Duitschland, en werd in 1573 te Heidelberg door den Paltsgraaf met Tremellius belast eene latijnsche overzetting des Ouden Testaments te bearbeiten, waarna hij in dezelfde stad het hoogleeraarsambt in de godgeleerdheid bekleedde, totdat hij van daar in 1592 naar Leiden beroepen werd. Hier sleet hij zijne overige dagen in stillen, doch rusteloozen arbeid, totdat hij ten jare 1602 aan eene heerschende pestziekte bezweek, een schat van godgeleerde lettervruchten en den roem van een godvruchtig geleerde nalatende. Hoewel hij vóór zijn dood zijnen ambtgenoot Gomarus ten ernstigste voor Arminius waarschuwde, heeft de bijschrijfdichter Brandt, die anders de contra-remonstranten geenszins genegen was, in de volgende regelen onder het afbeeldsel van Junius, dezen eene welverdiende hulde gebragt.

Beroemde Junius, regtschepen Predikant,
Vierdubbel Edelman, van afkomst, door verstand,
Door wetenschap, door deugd, gij past op 't martelmoorden
Der spaansche wreedheid niet. Het wapentuig van woorden,
De kracht der Bijbelschrift, het scherpe zwaard der Geest,
De schild van lijdzaamheid is uw geweer geweest.
Gij hebt het valsch door 't waar, den haat door min bestreden.
Het harde Pausdom wijkt voor 't zacht geweld der reden ¹⁾.

T. M. L.

WIEN VOLGT GIJ?

Een leeraar ontmoette eenige losse knapen. De eene liep vooruit; twee andere kwamen hem achteraan, en juist vroeg de eene aan den anderen: „waar gaat gij heen?"

„Ik volg hem, die den weg overal heen weet."

„Dat is goed, als hij den weg ten hemel weet," zeide de leeraar en zette zijnen weg voort.

Twee jaren daarna predikte hij ergens in de buurt. Na de predikatie kwam een jong man bij hem en bedankte hem vriendelijk voor de groote verandering, waartoe hij het middel voor hem geweest was. De leeraar keek hem verwonderd aan. Deze herinnerde hem de ontmoeting, die zij voor twee jaren gehad hadden, — deze woorden hadden hem tot een ander mensch gemaakt (Pred. 11 : 1).

¹⁾ De schrijver in de Nederlandsche Stemmen, wien wij in deze levensbeschrijving volgden, maakt ten opzichte van dezen laatsten regel de juiste aanmerking dat het daarin gezegde „evenzeer door waarheid en geschiedenis wordt gewraakt."